

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक- दुविआ १४१८/प्र.क्र.२०५/पदुम-९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ३२.
दिनांक:- २१ सप्टेंबर, २०१८

वाचा:-१. विधि व न्याय विभागाचे परिपत्रक क्र.जीपीएच १०००/(२२८)/का. चौदा,दि.७ नोव्हें. २०००
२. विधि व न्याय विभागाचे परिपत्रक क्र.१७४५(अ)-२०१४/संकीर्ण/ई-शाखा,
दि.२८ नोव्हें.२०१४

परिपत्रक

आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या आस्थापनेवरील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची न्यायालयीन प्रकरणे मोठ्या प्रमाणावर न्यायालयात दाखल होत असतात. बहुतांशी प्रकरणी न्यायनिर्णय झाल्यानंतर अपिल दाखल करण्यासाठी विलंबाने प्रस्ताव सादर केले जात असल्याचे निदर्शनास येते. शासनास सादर करण्यात आलेले अनेक प्रस्ताव परिपूर्ण नसतात. सबब प्रस्तावांतील त्रुटीची पूर्तता करण्यास बराच अवधी लागतो. परिणामी अपिलासाठीची विहित कालमर्यादा संपुष्टात येते आणि त्यानंतर अपिल केल्यास विलंबाच्या कारणास्तव ती फेटाळली जातात. परिणामी शासनास नाहक अपयशास सामोरे जाऊन आर्थिक भार सोसावा लागतो. दरम्यानच्या कालावधीत कार्यवाहीकरिता विशिष्ट कालमर्यादा घालून दिलेल्या न्यायालयाच्या निर्णयावर योग्य ती कार्यवाही न होता अवमान याचिकांना सामोरे जावे लागते. अशा प्रकारे प्रशासकीय दिरंगाई व विलंब टाळून वेळीच कार्यवाही होण्यासाठी खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.-

१. दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांमध्ये प्रलंबित असलेल्या एकूण न्यायालयीन प्रकरणांचा मासिक आढावा घेण्यात यावा. ज्या न्यायालयीन प्रकरणी तातडीने कार्यवाही करणे अपेक्षित आहे त्या प्रकरणी विहित कालमर्यादेत आवश्यक कार्यवाही तातडीने करण्यात यावी.

२. न्यायप्रविष्ट प्रकरणाच्या हाताळणीमध्ये सुसूत्रता आणण्याकरिता सहाय्यक आयुक्त (प्रशासन), आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास कार्यालय यांच्या अध्यक्षतेखाली न्यायिक कक्ष (Legal Cell) सुरू करण्यात यावा. या कक्षामार्फत सर्व न्यायिक प्रकरणाची नोंद घेऊन करावयाच्या कार्यवाहीबाबत संबंधित अधिकाऱ्यांना निर्देशित करावे व प्रकरणांचा गोषवारा नियमित आयुक्त (दुग्धव्यवसाय विकास) यांच्याकडे दर पंधरा दिवसांनी सादर करावा.

३. न्याय निर्णयानंतर विधि व न्याय विभागाचे कामकाजासाठीचे नियम १९८४ मधील तरतूदीनुसार न्यायालयीन आदेशाची प्रमाणीत प्रत त्वरीत प्राप्त करून घ्यावी. आवश्यकतेप्रमाणे सरकारी वकीलांचे अभिप्राय मिळविण्यात येऊन, सरकारी वकीलांच्या अभिप्रायांसह १५ दिवसांच्या आंत स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात यावा.

४. एखादया प्रकरणी अपिल दाखल करणे आवश्यक असेल तर विधि व न्याय विभागाच्या मान्यतेनंतर ३० दिवसांच्या आंत अशा प्रकरणी वरीष्ठ न्यायालयात अपिल दाखल करण्याची कार्यवाही तातडीने करण्यात यावी.

५. उपरोक्त सूचना क्र. ३ प्रमाणे कार्यवाही होण्यास विलंब झाला अथवा वरीष्ठ न्यायालयाचे कोणतेही अंतरीम आदेश न झाल्याच्या किंवा अन्य काही कारणास्तव अपिल फेटाळले जाऊन कनिष्ठ न्यायालयाच्या आदेशाची नाहक अंमलबजावणी करणे भाग पडल्यास त्याबाबतची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित कार्यालय प्रमुखांची राहिल.

६. ज्या न्याय निर्णयाबाबत सरकारी वकील यांनी वरीष्ठ न्यायालयात अपिल करणे उचित होणार नाही, असे अभिप्राय दिले असल्यास त्या न्यायनिर्णयाची तात्काळ अंमलबजावणी करण्यात यावी. तसेच समकक्ष गतकालीन प्रकरणाची पार्श्वभूमी विचारात घेऊन अपिल करणे आवश्यक वाटत असल्यास अशा प्रकरणी न्यायनिर्णयाची अंमलबजावणी अपिलाच्या अधिन राहून करण्यासाठी शासनास तातडीने प्रस्तावित करण्यात यावे.

७. विधि व न्याय विभागाच्या संदर्भाधिन आदेशांमधील सूचनांचे तंतोतंत पालन होईल, याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

८. न्यायालयीन प्रकरणांत संबंधित प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी आणि आयुक्तालय स्तरावरील उपायुक्त यांना न्यायालयीन कामकाज पहाण्यासाठी तसेच आवश्यकतेनुसार प्रतिज्ञापत्र/कागदपत्रे दाखल करण्यास याचिका प्राप्त होताच प्राधिकृत करण्यात यावे.

९. ज्या प्रकरणी शासनाचा थेट संबंध येत असेल अशा प्रकरणी संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी शासनाच्या मान्यतेने न्यायालयात परिच्छेदनिहाय अभिप्राय सत्वर दाखल करण्याची कार्यवाही करावी.

१०. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१८०९२११२१५४९१५०१ असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षांतिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेश गोविल)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास विभाग, प्रशासकीय इमारत, अब्दुल गफारखान मार्ग,
वरली, मुंबई-४०००१८.

प्रत, आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी--

- १) सर्व उपायुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास विभाग, आयुक्त कार्यालय, वरली, मुंबई-१८
- २) सर्व प्रादेशिक दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी,
- ३) सर्व जिल्हा दुग्धव्यवसाय विकास अधिकारी.